

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbija vsak četrtletnik in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam pouk, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katol. školskega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pettistote za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zapre reklamacije so poštno prosta.

Nekaj o draginji.

(Piše kmet J. G. iz Razborja pri Slovenjgradcu.)

Mnogo se piše sedaj o draginji mesa, ki je nastopila, navajajo se pa tudi razni vzroki za to. Po mojih mislih bi bilo krivo temu sledeče: 1. predlanska in lanska suša, ki je povzročila, da je padlo število živine, pa letošnja moča, ki je dala obilo krme; seveda je zaradi prejšnjega znižanja stanja živine iste malo oddati; 2. beg kmečkih poslov in delavcev iz kmetov v mesta in tovarne. Število ljudi se je posebno v goratih krajih znižalo za eno četrtino. Odsli pa so le dela zmožni ljudje, ker le taki se drugod radi sprejemajo. Kolik primanjkljaj na dobrih kmečkih delavskih silah! Produktivne sile se zmanjšujejo, konsum pa se povečuje. Kmetje v bolj višjih legah bodo morali manj zložne njive in travnike v kratkem pozgoditi, ako bodo hoteli še za naprej ostati posestniki zemljišč. Ako pa nočejo svojega obdelanega sveta pogozditi, jim ne preostaja drugega, kakor prodajati posestva kapitalistu, ki jih bo — vsaj v bolj višjih legah — tudi pogozdil. Da dandanes ne more eden človek tega izgotoviti, kar sta nekdanj dva ali trije, je vendar razumljivo. Seveda mora vsled pomanjkanja delavnih moči tudi padati število živine. 3. Velika plača poslov, duinarjev in drugih delavcev. Velika razlika med letom 1899 in 1910 se kaže s to-le razpredelnico:

leta 1899	leta 1910
hlapec je imel 100—120 K	210—250 K na leto.
duinar „ „ 0-80—0-90 K	1-20—1-60 K na dan.
drugi delavci (zi-darji, tesarji, „ „ 0-80—1-20 K	1-60—3— K na dan.

Vsi tukaj imenovani imajo še hrano in po razmerah tudi stanovanje; to velja za obe navedeni leti. Živina pa je veljala leta 1899 K 48—56 za 100 kg živine teže, a letos se najbolje pitana živina v tem kraju ne proda čez 76 K za 100 kg. Ali ni potemtakem še zmirom le kmet tisti, ki nosi draginjo? Tovarniški delavci, uradniki raznih vrst, učitelji in drugi zahtevajo dan na dan zvišanje plač, znižanje dela, pa cena živila. Le kmet je pozabljen, on naj bi samo trpel, za druge se žrtvoval, pa ničesar dobil. Ali ne bodete, kmetje, potem od veselja poskakovali in hvallili to lepo in blago liberalno in socialdemokratsko enakost?!

PODLISTEK.

† Kmet Zalokar.

„Spomnite se me na svetih krajih v Jeruzalemu, in jaz se Vas bom v Lurdu.“ „Pa še odpustke si hočeva donesti; jaz Vam iz Jeruzalema, Vi meni iz Lurda.“ To so bile zadnje besede, katere sem govoril z Jožefom Zalokarjem. In Zalokarja ni več, tudi ni mogel ostati pri besedi, ker je umrl pred odhodom slovenskih romarjev v Jeruzalem. A jaz se ga hočem spomniti, če mi da Bog milost, da dospem v Lurd, prositi hočem lursko Čudodelko, da mu izpolni, česar Jo je prosil pred dvema leti v Lurdu za svojo dušo.

Zalokar je bil mož „Božje previdnosti“, kakor se je sam rad imenoval. Le redki so med našim narodom močje, ki bi mu bili enaki.

Bil je jeklen značaj, zvest svoji verski in narodni zastavi. Ko so okoli leta 1870 hoteli nekateri rodoljubi „osrečiti“ naš narod z liberalizmom in po tabo-rih ropotati zoper cerkev in njene služabnike, jim Zalokar ni šel na limanec, kakor marsikateri kmet. Na blanskem taboru pri Rajhenburgu stal je s svojim kaplanom g. Tombahom, na čelu kmetov, ki so ugali v kozji rog narodne liberalce. Pred nekaterimi leti je romal v Rim in vrnivši se nazaj na rajhenburškem kolodvoru zaklical: „Zdaj, ko sem videl Rim, naj mi še kedo zabavlja zoper vero, kar zaušnico dobi.“ In res, moralne zaušnice je dajal Zalokar vsakemu, ki se je drznil, v njegovi družbi napadati vero in duhovnike. Bil je zlasti velik Marijin častilec. Če se je v njegovi prisotnosti govorilo o Mariji, se mu je razveselil njegov obraz, v dokaz, da baje njegovo srce za Marijo. Tudi dejansko je storil veliko v proslavo in čast Marije. Bival je blizu prijazne Marijine cerkve na Graški gori. Kot cerkveni ključar je

Kolera.

Kljub vsem zdravniškim varnostnim odredbam se kolera po nekaterih krajih vedno bolj širi. Ravnatelj bakteriološkega budimpeštanskega preiskovalnega zavoda, prof. Preiss, se je izjavil tako-le:

Jaz sem prišel do prepričanja, da ognjišče kolere, ni v gornjem teku Donave, kakor se je dosedaj domnevalo, temveč v okolici Mohača. V Mohaču so oglenice in njihovo osobje po večini okuženi. Ako se oziramo na okolnost, da so zboleli na parnikih večinoma kurjači, bi morali pred vsem dognati, ali se je na vseh teh parnikih, na katerih so tekem zadnjega časa zbolele osebe na kolero, kurilo z mohadžkim premogom. Ako se to vprašanje potrdi, potem je tudi dognano, kje je ognjišče kolere.

Notranje ministrstvo javlja, da se je dognala pri 38letni Mariji Travniček na Dunaju azijska kolera. Tudi njen svak je obel na kolero in se nahaja že v Franc Jožefovi bolnišnici.

Tudi se poroča z Dunaja, da se je v palači trgovinskega ministra dr. Weiskirchnerja pojavila kolera. Obolela je neka kuharica, katero so že odpeljali v bolnišnico za kolero obolelih.

Na Ogrskem je zbolelo na novo šest oseb na azijski kolero. Splon se bojijo na Ogrskem, da se zanese iz Odeze na Ruskem kuga. Zato so odredili najstrožje varnostne priprave.

V Bukareštu v Rumuniji se govori, da je obel na znakih kolere rumunski ministrski predsednik Bratianu. Umrl je v Rumuniji na kolero Italijan Bria, ki si je, kakor sodijo, nalezil kolero na nekem laškem parniku, ki se je pripeljal iz Benetk v Galac.

V Schönbergu pri Berlinu sta na sumljivih kolernih znakih obolela neki inženir in neka gospodinja.

Iz Almerije na Španskem se poroča, da je obel na kolero na nekem parniku 14 oseb. Parnik je pripadral iz Aleksandrije.

Na Turškem, in sicer v okraju Erzerun, se je dne 17. in 18. t. m. dognalo, da je obel na kolero na novo 17 oseb, 21 pa jih je umrlo.

V Italiji je preskočila kolera že morje in napadla Sicilijo. V Mesini je obel na kolero že 14 oseb na znakih kolere. V Apuliji je od 18. na 19. t. m. obel na kolero pet oseb in štiri umrle.

posebno skrbel za to cerkev. Da je z vsemi potrebščinami dobro preskrbljena in da ima posebno lepozvonenje, je zasluga Zalokarjeva. V tej cerkvi je večinoma sam stregel pri sv. mašah. O tej cerkvi je poslal obširnejše poročilo „Družbi sv. Mohorja“, ki je bilo svoj čas tudi priobčeno. Zlasti ga je ljubezen do Marije gnala pred dvema leti s slovenskimi romarji v Lurd, dasi je bil že starček in vrh tega toliko bolehen, da bi mu po izjavi zdravnika postala lahko ta pot smrtonosna. Naš Zalokar je bil prav brihtna slovenska glava. Čital je jako mnogo, zlasti je bil naročnik „Slovenskega Gospodarja“ od njegovega početka. Tudi kat. pol. društvu „Savi“ je kumoval in ostal njen odbornik do smrti. Ko so se nemškutarji poganjali nekdanj za razne mandate, in žal, ne vedno brez uspeha, se je Zalokar neustrašeno bojeval zoper nemškutarstvo, poučeval svoje sovrstnike in veliko pripomogel, da je nemškutarstvo izginilo za vselej iz Posavja. Zalokar se je udeležil vsakega shoda Slovencev v sevniskem okraju. Večkrat je nastopil kot govornik ter z navdušenimi besedami zagovarjal naše verske in narodne svetinje.

Zalokar je poleg svojega kmetovanja tržil z lesom, zlasti z orehovimi plohi. Kot lesotičen se mu je večkrat nudila prilika, potovati v tuje kraje. Med drugimi kraji je videl tudi Dunaj, da celo pariz. Posebno mu je ostal Dunaj v vednem spominu. Nek njegov odjemalec, žid, ga povabi tje. Bilo je okoli Velike noči, ko se odzove Zalokar vabilu in gre na Dunaj. Prijazni jud ga hoče kar najboljšo pogostiti in mu ponuditi vse udobnosti njegovega stanovanja. Najprvo ga pelje v svoje domače kopališče. Ko je Zalokar sam v kopalni sobi, sinu mu v glavo misel, da potrebuje judje pri svojih velikonočnih obredih kristjanovo kri. Tako je slišal večkrat govoriti o judih. Kaj spaka, če sem ravno jaz prišel judom v past in bodo rabili mojo kri? Kje me lažje umorijo, kakor v

Iz Rusije so poročila zelo redka, vendar se tudi tam kolera z neznansko naglostjo širi.

Ljubljanski občinski svet je z ozirom na pretečo nevarnost, da se zanese kolera iz okuženih krajev tudi v Ljubljano, odredil, oziroma pripravil dosedaj sledeče:

Opozoril je s posebnim razglasom na pretečo nevarnost in podal splošna zdravstvena navodila, posebno pa je odredil za gostilne, hotele, prenočišča, stroge zdravstvene policijske navedbe; z drugim razglasom je objavil mestni magistrat ponovno postavno dolžnost prijavitelj naalezljivih bolezni. Vsi, iz okuženih krajev prihajajoči tuji, prijavijo se takoj mestnemu policijskemu uradu in ostanejo pod zdravniškim nadzorstvom. Delavska stanovanja se strogo pregledujejo in je podal za nje mestni magistrat stroge zdravstvene policijske navedbe. Vse osebe, ki pridejo po odgonu, pregleda takoj uradni zdravnik. Poostri- lo se je nadzorstvo živil na trgu, osobito sadja in zelenjave. Zdravstvene komisije pregledujejo hiše, da se odkrijejo, oziroma odpravijo morebitni zdravstveni nedostaki. Bolnica za silo se je uredila tako, da je tam sedaj 20 postelj popolnoma pripravljenih ter tudi vse potrebno za bolniško oskrbo. Zagotovljena je zdravniška služba in preskrbljena bolniška postrežba po usmiljenkah. Mestni fizikat je sestavil poseben načrt za postopanje pri morebitnih naznanilih sumljivih slučajev.

Politični ogled.

Mala politična naznanila.

Dne 16. septembra: Ogrska vlada je v velikih skripah. Hotele je dobiti na Francoskem posojila, a ga ji niso hoteli dati, češ, ker ga sami rabijo. Bolj resnično pa bode, da Francozi Madžarom nič prav ne zaupajo. — Na Grškem imajo poleg strahu vojske s Turčijo še zaroto v armadi. Zaprli so več višjih častnikov. Med grškimi in turškimi četami se vrše vedno manjše praske. — Trgovinska pogodba med Srbijo in Avstro-Ogrsko je bila v torek na Dunaju podpisana.

Dne 17. septembra: Turško časopisje potrjuje poročila, da se pogaja Turčija o vojaški zvezi

tej mali sobici? Ta misel mu ne gre več iz glave in polotita se ga strah in groza. Kar ne upa se v kopel, le malo si umije svoj obraz in čaka v trepetu, kaj bo prišlo. Ker se že dolgo mudi v kopalnici, pride ga iskat jud. Trepeta sprejme žida, a se zopet potolaži, ko zagleda njegovo prijazno obličje. Zdaj, ko ste se kopali, mu reče jud, morate malo počivati in se zopet zagreti. Zato poudite v to-le postelji. S strahom uboga Zalokar. A v postelji ga obdaja še večja groza, češ, tukaj me ta vražji jud še lažje umori. Kakor mora ga davi ta misel in nikdar ni v življenju prebil še toliko strahu, kakor v tej židovski postelji. Pa kako je kmalu razočaran, ko ga prijazni jud povabi k bogato obloženi mizi, kjer se je oddahnil od svoje-ga nepotrebnega strahu.

V družbi je bil Zalokar zelo priljubljen. S svojimi dobrimi dovtipi — bil je šalivec — in s svojimi narodnimi pesmimi, katerih je znal na izobilje, je kratkočasil marsikatero tovarišijo. Zato tudi Zalokar ni imel neprijateljev, tudi ne med svojimi političnimi nasprotniki. Zalokarja so čislali vsi, ki so poznali njegovo blago srce. To se je posebno videlo ob njegovem pogrebu, ko ga je spremljalo k zadnjemu počitku nebroj ljudstva in gospode in pet duhovnikov, dasiravno se je vršil pogreb v nedeljo.

Zalokar je kaj rad romal, zlasti, kadar so Slovenci kam potovali. Gotovo je bil Zalokar med njimi. Njegova dolgoletna želja je bila, videti kraje, kjer je živel in trpel naš Zveličar. Zato se je z velikim veseljem priklopil letos jeruzalemskim romarjem in željno pričakoval trenutka, ko bodo odrinili Slovenci v sveto deželo. Na svojo visoko starost pri tem ni mislil, tudi ne na svojo težko bolezen, ki ga je v zadnjih časih položila že večkrat na smrtno posteljo. Pa božji previdnosti dopadlo je drugače. Teden pred odhodom Slovencev v Jeruzalem ga je poklicala na boljši kraj, gotovo v nebeški Jeruzalem.